

Företagsamheten 2016



David Modig, Modig Machine Tool
Vinnare i tävlingen Kalmar läns mest företagsamma människa 2015

Foto: Johan Gustavsson.

Kalmar län



Innehåll

Inledning	2
Så genomförs undersökningen	2
Vem är företagsam?	3
1. Sammanfattning	4
Länets företagsamhet ökar försiktigt	4
Nyföretagsamheten kvar på svag nivå	4
Stor spridning i företagsamhet inom välfärdssektorn	4
2. Svagt stigande företagsamhet	5
Fler företagsamma människor	5
Ökad företagsamhet bland länets kvinnor	6
Stiltje i de ungas företagsamhet	7
Företagsstruktur och företagsklimat påverkar en kommuns företagsamhet	7
Högst företagsamhet i Borgholm	8
Här mäts tjugo meter med en marginal på tre tusendels millimeter	9
3. Oförändrad nyföretagsamhet	10
Mycket svag nyföretagsamhet	10
Nyföretagsamheten sjunker bland länets kvinnor	11
Färre unga nyföretagsamma	12
Nyföretagsamheten ofta hög i företagsamma kommuner	12
Nyföretagsamheten ökar i åtta kommuner	13
4. Företagsamheten inom välfärdssektorn	14
Låg företagsamhet i välfärdssektorn	14
En majoritet kvinnor bland företagsamma inom välfärdssektorn	15
Stor spridning i företagsamheten inom välfärdssektorn	15
Flest företagsamma kvinnor inom välfärdssektorn i Mörbylånga	16
5. Appendix	17
Tillväxt	17
Avslut	18
6. Källhänvisningar	19

Inledning

Företagande och entreprenörskap spelar en nyckelroll i ett väl fungerande välfärdsamhälle. Det är i företagen som merparten av alla nya jobb skapas och det är också där som många nya innovationer utvecklas och kommersialiseras, vilket genererar ekonomisk tillväxt och förbättrad levnadsstandard. Företagens positiva bidrag till sysselsättningen och den ekonomiska tillväxten ger skatteintäkter, som i sin tur finansierar den gemensamma välfärden.

Bakom alla företag finns det företagsamma människor som har vågat satsa och förverkligat sina idéer. De företagsamma människorna är Sveriges jobbskapare. Med rätt förutsättningar vågar fler förverkliga sina idéer och utveckla företagandet i Sverige. Med den utgångspunkten genomför Svenskt Näringsliv sedan 2009 en årlig mätning av den svenska företagsamheten.

Så genomförs undersökningen

Syftet med undersökningen är att studera om antalet företagsamma personer – det vill säga de som på något sätt har ett juridiskt ansvar för ett företag – ökar eller minskar, och i så fall i vilken takt förändringen sker. Uppgifterna hämtas från UC AB vid årsskiftet av det aktuella året och sammanställs därefter av Wallen Economics på uppdrag av Svenskt Näringsliv.

Att mäta graden av företagande och nyföretagande på regional och lokal nivå är ofta problematiskt. Vid mätning av antal registrerade och nyregistrerade företag kan en företagare räknas flera gånger om hen står som ägare till fler än ett företag. Det gör att graden av företagande överskattas. När det gäller nyföretagande så är det ombildningarna som är problematiska. Om en enskild firma ombildas till ett aktiebolag kan det noteras som ett nytt företag även om det är samma person som driver företaget – trots att det i det här fallet inte tillkommit någon ny företagare. Det finns andra metoder – som att använda sig av samkörning av olika register för att identifiera företagare. De undersökningarna har nackdelen att de tar lång tid att sammanställa och aktualiteten i statistiken blir lidande.

Den här undersökningen mäter företagsamma människor – inte registrerade företag. Då vi utgår från personnummer kan vi försäkra oss om att det inte sker några dubbelräkningar, samtidigt som statistiken håller en hög aktualitet. Därför kan vi mäta om vi har fått fler företagsamma människor under 2015, både i absoluta tal och som andel av befolkningen i arbetsför ålder (16–74 år). Vi kan även se om kvinnors och ungas (16–34 år) företagsamhet har förändrats. I årets undersökning har vi även specialstuderat företagsamheten inom välfärdssektorn.

Vem är företagsam?

I den här undersökningen räknas en person som uppfyller något av följande kriterier som företagsam:

- personen har en F-skattsedel
- personen är delägare i ett aktivt handelsbolag
- personen är VD eller ordinarie styrelsemedlem i ett aktivt aktiebolag

Alla individer som uppfyller något av dessa kriterier räknas som företagsamma i den här mätningen.¹ Individerna räknas bara en gång oavsett om personen ansvarar för ett eller flera företag. Av den anledningen finns det alltså fler registrerade företag än det finns företagsamma människor. Företagsamheten är en totalundersökning, vilket innebär att den kan användas för att jämföra företagsamheten mellan olika kommuner och län över tid.

Utifrån inhämtad data kan vi även följa nyföretagsamheten, det vill säga hur många nya personer som har blivit företagsamma. De data som har använts till den här rapporten inhämtades under januari 2016 och avser företagsamheten för år 2015. På Svenskt Näringslivs webbplats finns rapporter för Sveriges samtliga 21 län att ladda ned. På www.foretagsklimat.se kan du även se hur företagsamheten och nyföretagsamheten har utvecklats i samtliga kommuner sedan 2002. Nyföretagsamhet är också en av de statistiska faktorer som ligger till grund för Svenskt Näringslivs årliga ranking av företagsklimatet i Sveriges kommuner.

¹ Se Svenskt Näringsliv (2016) för en utförlig metodbeskrivning.

1. Sammanfattning

Länets företagsamhet ökar försiktigt

Företagsamheten i Kalmar län stiger för andra året i rad och uppgår nu till 11,5 procent, vilket är den högsta nivån någonsin. Även bland kvinnorna i länet ökar företagsamheten, men bland de unga är företagsamheten oförändrad jämfört med fjolårets mätning.

Företagsamheten ökar i nio av länets tolv kommuner och länets mest företagsamma befolkning finner vi precis som förra året i Borgholm, där hela 21,3 procent av den arbetsföra befolkningen är företagsam. Lägst andel finns i Oskarshamns kommun med endast 8,7 procent företagsamma invånare.

Nyföretagsamheten kvar på svag nivå

Nyföretagsamheten är oförändrad jämfört med fjolårets mätning och andelen nyföretagsamma människor uppgår till 8,5 per 1 000 invånare. Bland såväl länets kvinnor som bland de unga sjunker nyföretagsamheten.

Borgholm har fortfarande länets högsta nyföretagsamhet, både totalt sett, bland kvinnor och bland den yngre befolkningen.

Stor spridning i företagsamhet inom välfärdssektorn

Antalet företagsamma inom välfärdssektorn har ökat med 20 procent i Kalmar län under de senaste fem åren och uppgår nu till 2,5 personer per 1 000 invånare. Länets företagsamhet inom välfärdssektorn är därmed bland de lägsta i landet. En starkare utveckling av företagsamheten i välfärdssektorn kan inte minst bidra till en förbättrad företagsamhet bland kvinnor, då sex av tio företagsamma inom sektorn är kvinnor.

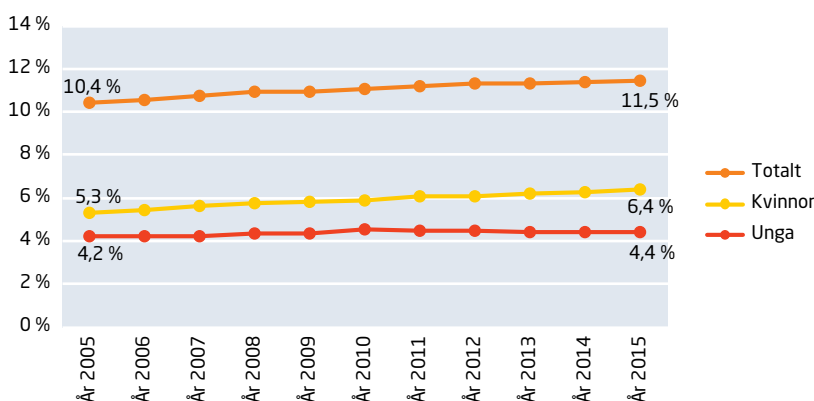
Under de senaste fem åren har företagsamheten inom välfärdssektorn ökat i åtta av länets tolv kommuner. Den snabbaste ökningen finner vi i Mörbylånga, där företagsamheten inom välfärdssektorn har stigit från 3,1 till 5,9 företagsamma personer per 1 000 invånare. Mörbylånga uppvisar därmed landets snabbaste ökning av företagsamheten inom sektorn.

2. Svagt stigande företagsamhet

Företagsamheten i Kalmar län ökar för andra året i rad enligt årets mätning. Andelen företagsamma människor uppgår till 11,5 procent av befolkningen i arbetsför ålder (16–74 år), vilket är högre än någonsin tidigare. Jämfört med fjolårets mätning innebär det en ökning med 0,1 procentenheter och under de senaste tio åren har företagsamheten ökat med 1,1 procentenheter i länet.

Även bland länets kvinnor förbättras företagsamheten och uppgår i årets mätning till 6,4 procent av den arbetsföra befolkningen. Bland de unga (16–34 år) uppgår företagsamheten till 4,4 procent för tredje året i följd, vilket visas i diagram 1.

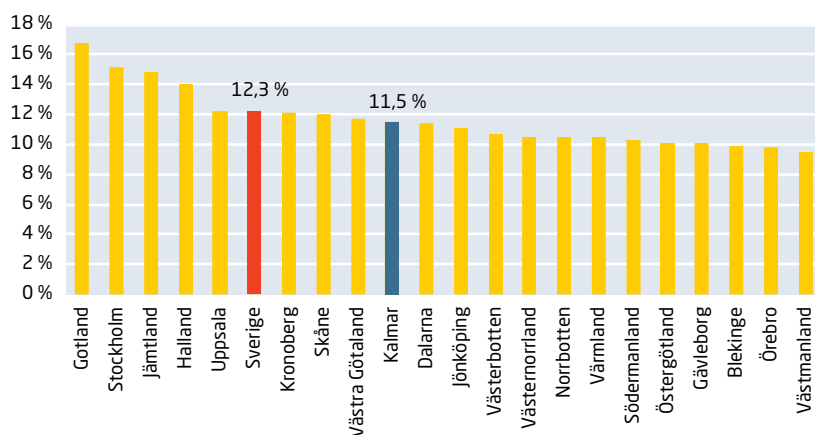
Diagram 1. Utveckling av andelen företagsamma människor av befolkningen, år 2005-2015.



Fler företagsamma människor

Antalet företagsamma människor uppgår till knappt 880 000 i Sverige, vilket är en ökning med drygt 15 000 personer jämfört med 2014. Sammantaget innebär det att 12,3 procent av den arbetsföra befolkningen är företagsam.

I Kalmar län ökade antalet företagsamma människor med cirka 240 personer under 2015 och uppgår nu till knappt 19 700 personer, vilket motsvarar 11,5 procent av befolkningen. Länets företagsamhet är högre än i merparten av Sveriges län, vilket visas i diagram 2.

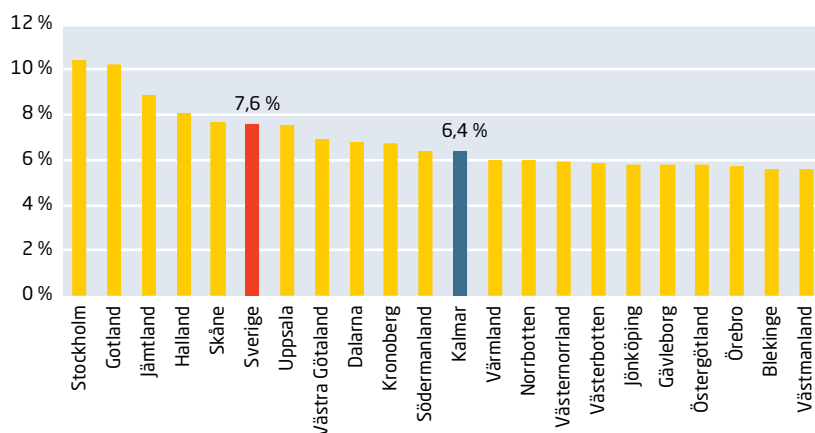
Diagram 2. Andel företagsamma människor av befolkningen (16-74 år) per län, år 2015.

Ökad företagsamhet bland länets kvinnor

Företagsamheten bland kvinnor är fortfarande låg i jämförelse med företagsamheten bland män. Det innebär att det finns en stor potential för den totala företagsamheten att öka om företagsamheten bland kvinnor växer ytterligare. Statistik från Eurostat visar att kvinnor i Sverige är mindre benägna att driva företag än kvinnor i de flesta andra EU-länder.² En tänkbar förklaring kan vara att kvinnor i Sverige i stor utsträckning arbetar inom branscher som traditionellt har administrerats och styrts av den offentliga sektorn.³

Antalet företagsamma kvinnor uppgår till nästan 269 000 personer i Sverige som helhet, vilket motsvarar 7,6 procent av befolkningen i arbetsför ålder. I Kalmar län uppgår antalet företagsamma kvinnor till drygt 5 300, vilket motsvarar 6,4 procent av befolkningen.

Jämfört med fjolårets mätning innebär det en ökning med 0,1 procentenheter och under de senaste tio åren har företagsamheten bland kvinnorna i länet ökat med 1,1 procentenheter. Företagsamheten bland kvinnorna i länet är dock fortfarande lägre än genomsnittet för Sverige, vilket framgår av diagram 3.

Diagram 3. Kvinnors företagsamhet som andel av befolkningen (16-74 år) per län, år 2015.

² Enligt Eurostat uppgick företagarandelen till 3,8 procent bland kvinnor i Sverige (i åldern 15–74 år) 2014. Det kan jämföras med ett EU-genomsnitt på 5,4 procent. Se Eurostat (2015).

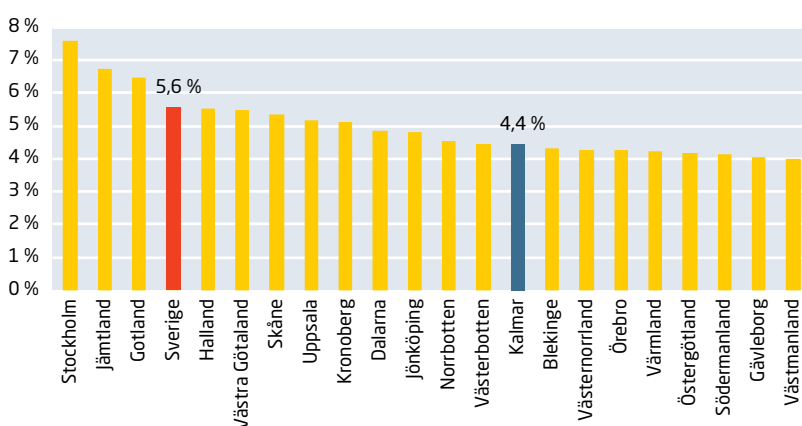
³ 2014 arbetade 50,2 procent av sysselsatta kvinnor i Sverige (i åldern 15–74 år) inom offentlig förvaltning, försvar, socialförsäkring, utbildning, vård och omsorg, samt sociala tjänster. Motsvarande andel för EU uppgick samma år till 37,3 procent. Inte i något annat EU-land var andelen lika hög eller högre än i Sverige. Se Eurostat (2015).

Stiltje i de ungas företagsamhet

De flesta svenskar som startar företag gör det först efter ett antal år på arbetsmarknaden. Om vi dessutom tar hänsyn till att en betydande andel av den yngre befolkningen studerar på heltid, kan vi förvänta oss att företagsamheten bland de unga är relativt låg. I Sverige som helhet är för närvarande 5,6 procent av befolkningen i åldersgruppen 16–34 år företagsamma. Denna andel har varit oförändrad under de senaste fyra åren.

Företagsamheten bland de unga i Kalmar län uppgår till 4,4 procent, vilket är en oförändrad nivå jämfört med de två senaste åren. Även vad gäller de ungas företagsamhet ligger länet en bit under Sveriges genomsnitt, vilket visas i diagram 4.

Diagram 4. Yngres företagsamhet som andel av befolkningen (16-34 år) per län, år 2015.



Företagsstruktur och företagsklimat påverkar en kommuns företagsamhet

Företagsamheten skiljer sig markant mellan Sveriges kommuner, vilket kan förklaras av såväl den lokala företagsstrukturen som det lokala företagsklimatet. I kommuner med en hög andel företagsamma invånare tenderar näringslivet att karakteriseras av en diversifierad företagsstruktur. En stor andel av de sysselsatta arbetar där inom små och medelstora företag.

I kommuner med en låg andel företagsamma invånare domineras ofta den lokala arbetsmarknaden av ett fåtal stora arbetsgivare. Det kan handla om bruks- och industriorter, där en eller ett par stora industriföretag sysselsätter en stor andel av den arbetsföra befolkningen och där företagarkulturen historiskt sett har varit svag. Det kan också handla om kommuner där en relativt stor andel av befolkningen är anställd inom den offentliga sektorn. Många människor som är anställda inom storföretag och offentlig sektor stannar kvar på samma arbetsplats under en lång tid. Företagande kan då ses som ett riskfyllt och mindre tryggt alternativ.

Kommuners företagsstruktur förändras i regel långsamt, vilket innebär att vi inte kan förvänta oss några tvära kast avseende andelen företagsamma människor mellan två på varandra följande år. Däremot kan förbättringar av det lokala företagsklimatet underlätta möjligheterna att starta, driva, utveckla och expandera företag, vilket i sin tur tenderar att påverka andelen företagsamma människor i en kommun positivt.⁴

⁴ Det kan bland annat handla om konkurrensutsättning av kommunal verksamhet eller slopande av andra etableringshinder. Det kan också handla om lägre nivåer på skatter och avgifter i kommunen, samt förkortade handläggningstider för olika ärenden, exempelvis vid ansökan om bygglov.

Högst företagsamhet i Borgholm

Företagsamheten ökar i nio av länets tolv kommuner. Den kommun där företagsamheten växer snabbast är Borgholm, där företagsamheten har stigit med 0,4 procentenheter sedan fjolårets mätning. Borgholm har också länets högsta företagsamhet, med hela 21,3 procent av den arbetsföra befolkningen. Endast fem kommuner i hela landet har en högre företagsamhet enligt årets mätning (se tabell 1).

Länets svagaste företagsamhet finner vi i Oskarshamn, där fordonsföretaget Scania svarar för nästan 15 procent av jobben på den lokala arbetsmarknaden.⁵ Då ett företag har en dominerande ställning på den lokala arbetsmarknaden tenderar företagsamheten att vara låg, vilket beskrevs tidigare.

Tabell 1. Företagsamhet i andel av befolkningen, år 2015.

Kommun	Företagsamma (antal)	Företagsamma (procent) ↓	Företagsamma kvinnor (procent)	Företagsamma unga (procent)
Borgholm	1 635	21,3 %	12,7 %	7,4 %
Mörbylånga	1 607	15,4 %	9,1 %	5,6 %
Torsås	764	15,2 %	8,0 %	6,1 %
Vimmerby	1 378	12,5 %	7,2 %	4,7 %
Högsby	493	11,8 %	6,0 %	4,4 %
Emmaboda	745	11,5 %	6,5 %	4,7 %
Mönsterås	1 046	11,1 %	6,1 %	4,4 %
Västervik	2 866	11,0 %	6,1 %	4,2 %
Hultsfred	1 075	10,8 %	5,5 %	4,3 %
Nybro	1 474	10,4 %	5,8 %	4,0 %
Kalmar	4 937	10,3 %	5,6 %	4,3 %
Oskarshamn	1 666	8,7 %	4,9 %	3,3 %

⁵ Se www.foretagsklimat.se/oskarshamn/statistik.

Här mäts tjugo meter med en marginal på tre tusendels millimeter

Den som möter David Modig, vinnare i tävlingen Kalmar läns mest företagsamma människa 2015, känner snabbt att han tycker om sitt jobb.

– Att nå framgång är roligt, att exportera till tillväxtländer jorden runt likaså. Men roligast är att skapa nya möjligheter, foga samman en maskin som verkligen producerar stommen till en flygplansvinge med precision på tre tusendels millimeter över en tjugometerssträcka, säger David.

– Har man bara tillräckligt med intresse kan man lära sig vad som helst, berättar David. Han kan efter sina fem år som vd konstatera att produktutveckling är A och O i företaget.

– Huvudsaken är att vi stadigt håller oss två år före våra konkurrenter, exempelvis det där japanska storföretaget. Man kommer ändå att kopiera oss, så det är bättre att vi lägger våra resurser på utveckling.

Den spjutspetsverksamhet vi besöker huserar inte i Shanghai eller Silicon Valley, den finns i industrilokaler i Virserum, nära en smalspårig järnväg. När företrädare för kunder – stora världsomspännande industrikoncerner – besöker sin leverantör blir det en färd in bland Smålands tallåsar.



Juryns motivering:

”David visar att stora företag och idéer kan komma från Virserum. Han har etablerat Modig Machine Tool som en viktig maskinleverantör till flygindustrin i USA, till andra länder och även andra branscher. Detta gör han med stor engagemang och med basen i framstående innovativa konstruktioner.”

– Vi gör något de vill ha, inflikar pappa Percy Modig, i dag styrelseordförande i bolaget. Annars skulle exempelvis flygplanstillverkaren Boeings inköpschef knappast komma till Modigs, med sitt trettiotal anställda. Vi konkurrerar ju inte med flotta och lyxiga omgivningar.

Modigs har säljföretag på andra kontinenter, men verksamheten styr inte sig själv.

– När jag kommer till kontoret får jag börja med mailen från Brasilien, berättar David Modig. Sedan får det bli frågorna från USA och därefter diskussionerna med Asien. Internationella webbkonferenser blir det också några varje dag.

Modigs använder CAD-CAM-teknik, men bygger också dummies i trä av maskinerna, för att få mer handfast känsla för dem. Spjutspetsutveckling förutsätter kreativitet hos företagsledaren. Rutiner och kontroll behövs, men de kommer sedan.

– Vi har nog inte hunnit slå på trumman för vad vi gör lokalt, säger David. Få tycks inse hur viktigt familjeföretaget är för bygden – kommunpolitikerna verkar i alla fall ointresserade. Kanske kan utnämningen till Kalmar läns mest företagsamma människa göra sitt till här.

Henrik Eneblad

3. Oförändrad nyföretagsamhet

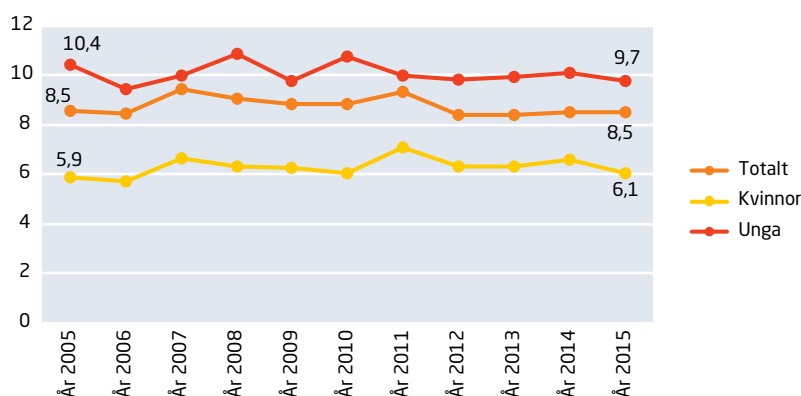
Företagsstrukturens dynamik och arbetsmarknadens funktionssätt kan påverkas av hur benägen befolkningen inom ett geografiskt avgränsat område är att starta företag. Ett intressant mått i det sammanhanget är *nyföretagsamheten*, det vill säga andelen personer som har blivit företagsamma under det senaste året. I vår mätning skiljer vi på *genuint nyföretagsamma* personer och *inflyttare* till kommunen.

- Genuint nyföretagsamma personer är sådana som någon gång under året blev ansvariga för någon typ av företag (men som inte var det innan).
- Inflyttare till kommunen är personer som var ansvariga för ett företag under förra året, men som under innevarande år flyttat till en annan kommun. På länsnivå och Sverigenivå redovisas enbart de genuint nyföretagsamma.⁶

Nyföretagsamheten i Kalmar län är oförändrad jämfört med fjolårets mätning och sammantaget uppgår antalet nyföretagsamma människor till 8,5 per 1 000 invånare i arbetsför ålder (16–74 år).

Kvinnornas nyföretagsamhet minskar något och uppgår nu till 6,1 kvinnor per 1 000 invånare, vilket är den lägsta nivån sedan 2010. Även bland den yngre delen av befolkningen (16–34 år) sjunker nyföretagsamheten, för att nu uppgå till 9,7 personer per 1 000 invånare, vilket vi kan se i diagram 5.

Diagram 5. Utveckling av antalet nyföretagsamma personer per 1 000 invånare, år 2005-2015.



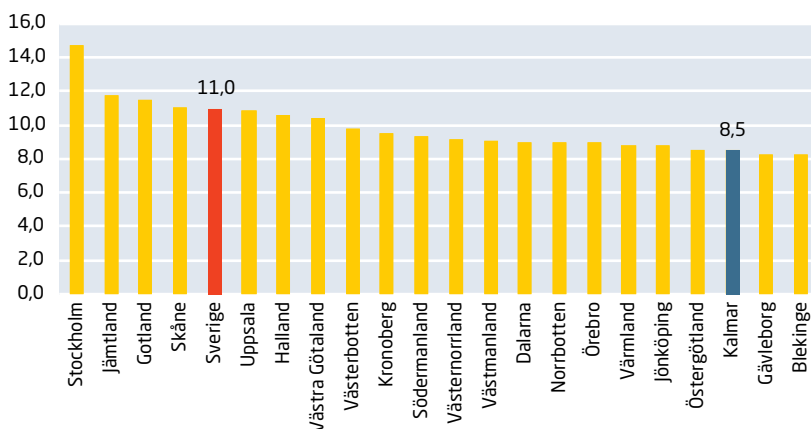
Mycket svag nyföretagsamhet

För Sverige som helhet har nästan 79 000 personer blivit ansvariga för någon typ av företag under det senaste året, vilket är en ökning med två procent jämfört med fjolårets mätning. Sammantaget uppgår antalet nyföretagsamma människor till 11,0 per 1 000 invånare, vilket är en ökning jämfört med fjolårets notering, som uppgick till 10,8 personer per 1 000 invånare.

⁶ Orsaken är att om det sker flyttningar mellan kommuner i samma län tenderar länets nyföretagsamhet att överskattas om dessa personer inkluderas.

Med en nyföretagsamhet på 8,5 personer per 1 000 invånare är det enbart två län i Sverige som har en lägre nyföretagsamhet än Kalmar län, vilket framgår av diagram 6. Om inte nyföretagsamheten vänder uppåt framöver är risken betydande att länets företagsamhet kommer att vika nedåt framöver.

Diagram 6. Antal nyföretagsamma personer per 1 000 invånare (16-74 år), år 2015.

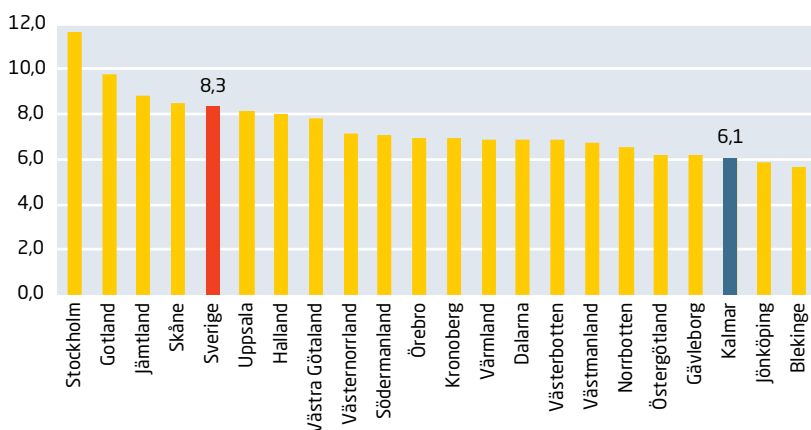


Nyföretagsamheten sjunker bland länets kvinnor

Nyföretagsamheten har, liksom företagsamheten, historiskt varit signifikant lägre bland kvinnor jämfört med bland män. Även under det senaste året har färre kvinnor än män blivit ansvariga för någon typ av företag. För Sverige som helhet valde knappt 30 000 kvinnor att bli ansvariga för ett företag under det gångna året, vilket är marginellt högre än året dessförinnan. Som andel av befolkningen i arbetsför ålder motsvarar det 8,3 nyföretagsamma kvinnor per 1 000 invånare, vilket är en oförändrad andel jämfört med året innan.

Under det senaste året har nyföretagsamheten bland Kalmar läns kvinnor minskat från 6,6 till 6,1 kvinnor per 1 000 invånare. Nyföretagsamheten bland kvinnorna i Kalmar län är därmed svagare än i alla övriga län förutom grannlänerna Blekinge och Jönköpings län, vilket vi kan se i diagram 7.

Diagram 7. Kvinnors nyföretagsamhet per 1 000 invånare (16-74 år), år 2015.

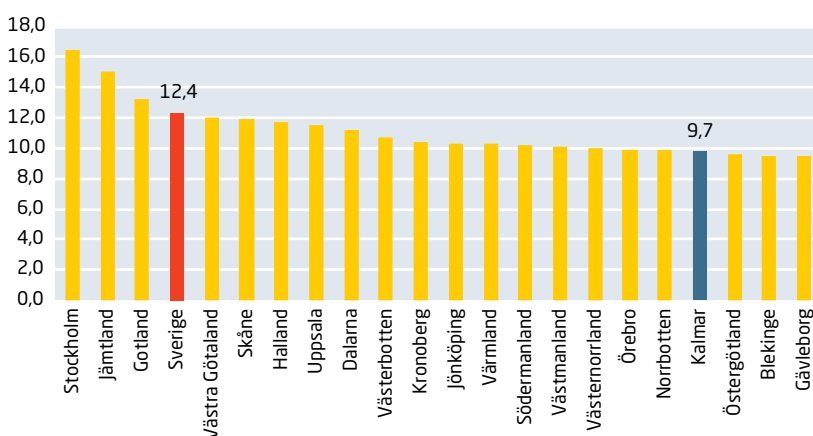


Färre unga nyföretagsamma

I Sverige som helhet valde drygt 29 000 unga personer (16–34 år) att bli ansvariga för ett företag under det gångna året, vilket är något färre jämfört med året dessförinnan. Det motsvarar 12,4 nyföretagsamma unga per 1 000 invånare.

Även i Kalmar län minskar såväl antalet som andelen nyföretagsamma bland den yngre delen av befolkningen. Sammantaget uppgår nyföretagsamheten bland de unga till 9,7 nyföretagsamma per 1 000 invånare, vilket kan jämföras med fjolårets notering på 10,1 per 1 000 invånare.

Diagram 8. De yngres nyföretagsamhet per 1 000 invånare (16-34 år), år 2015.

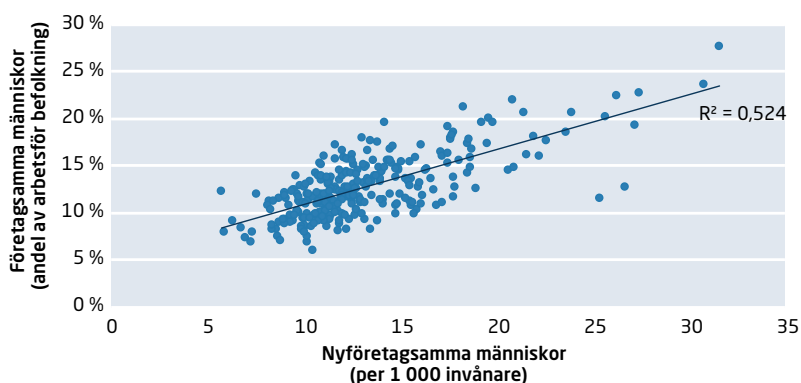


Nyföretagsamheten ofta hög i företagsamma kommuner

Då vi studerar nyföretagsamheten i landets kommuner delar vi in de nyföretagsamma personerna i två grupper; dels de genuint nyföretagsamma och dels inflyttare till kommunen som är ansvariga för ett företag. Det innebär att nyföretagsamheten konsekvent ligger högre på kommunal nivå jämfört med länsnivå och Sverigenivå, där enbart de genuint nyföretagsamma inkluderas i måttet.

En jämförelse av företagsamheten och nyföretagsamheten i Sveriges kommuner visar på en relativt stark samvariation, vilket visas i diagram 9. En tänkbar förklaring är att företagsstrukturen i en kommun påverkar förutsättningarna för såväl nyföretagsamhet som företagsamhet. En annan tänkbar förklaring kan vara att ett företagsklimat som främjar tillkomsten av nya företag även gynnar många existerande företag.

Diagram 9. Företagsamhet och nyföretagsamhet i Sveriges kommuner, år 2015.



Nyföretagsamheten ökar i åtta kommuner

Trots att nyföretagsamheten är oförändrad för Kalmar län, uppvisar åtta av länets tolv kommuner en stigande nyföretagsamhet. Den starkaste ökningen finner vi i Borgholm (se tabell 2), där nyföretagsamheten ökar från 15,3 till 18,3 personer per 1 000 invånare jämfört med förra årets mätning. Borgholm har också länets högsta nyföretagsamhet, såväl totalt sett som bland kvinnor och unga.

Länets svagaste nyföretagsamhet finner vi i Hultsfred, där andelen nyföretagsamma människor minskar från 10,2 till 8,1 personer per 1 000 invånare.

Tabell 2. Antal nyföretagsamma människor per 1 000 invånare, år 2015.

Kommun	Genuint nya (antal)	Genuint nya (per 1 000 inv)	Inflyttade (antal)	Totalt nya (antal)	Totalt nya (per 1 000 inv) ↓	Kvinnor	Unga
Borgholm	89	11,6	52	141	18,3	17,4	23,4
Mörbylånga	105	10,1	57	162	15,5	11,7	17,4
Torsås	58	11,6	15	73	14,6	10,6	16,5
Kalmar	434	9,0	136	570	11,8	8,0	12,7
Mönsterås	88	9,3	17	105	11,1	6,2	12,5
Högsby	37	8,9	8	45	10,8	5,6	8,9
Oskarshamn	146	7,7	46	192	10,1	8,0	12,3
Västervik	197	7,6	59	256	9,8	6,4	9,8
Vimmerby	86	7,8	19	105	9,5	8,1	10,1
Emmaboda	50	7,7	9	59	9,1	5,2	12,6
Nybro	100	7,1	18	118	8,3	5,0	11,5
Hultsfred	70	7,0	11	81	8,1	4,9	10,5

4. Företagsamheten inom välfärdssektorn

En förklaring till företagsamhetens långsiktigt stigande trend är att allt fler människor under senare år har startat företag inom branscher som tidigare inte har varit öppna för konkurrens. En sådan bransch är välfärdssektorn.

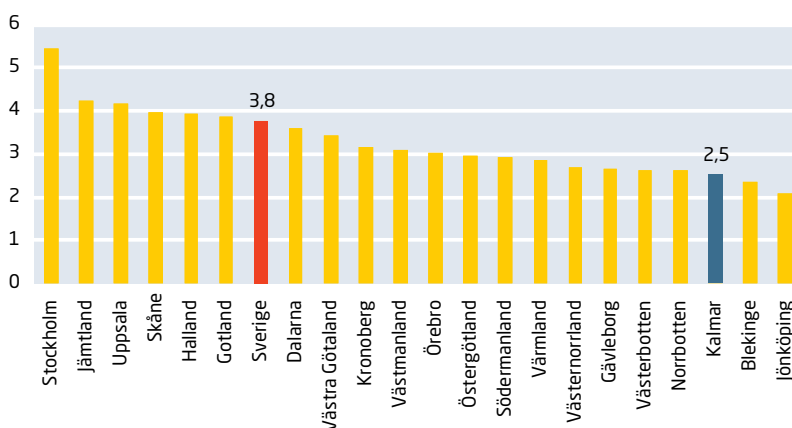
Välfärdssektorn omfattar en rad skattefinansierade tjänster inom vård, skola och omsorg.⁷ Oavsett vem som utför dessa tjänster ansvarar stat, landsting och kommun för att de tillhandahålls åt invånarna. Fram till för ett par decennier sedan var det främst landstingen och kommunerna som utförde välfärdstjänsterna, men sedan 1990-talet har det blivit vanligare att kommuner och landsting upphandlar tjänster från privata företag, eller att de låter invånarna välja vilka som ska utföra dem.⁸

I det här avsnittet presenteras en analys av företagsamheten inom välfärdssektorn, där vi jämför omfattningen av antalet företagsamma människor inom sektorn i Sveriges län samt i Kalmar läns kommuner. Då en majoritet av de företagsamma inom sektorn är kvinnor jämförs även omfattningen av företagsamma kvinnor i välfärdssektorn i Sveriges län och kommuner. Dessutom undersöker vi hur företagsamheten inom sektorn har utvecklats under de senaste fem åren, från 2010 till 2015.

Låg företagsamhet i välfärdssektorn

Sedan 2010 har antalet företagsamma inom välfärdssektorn ökat från drygt 21 700 personer till runt 27 100 personer för Sverige i stort, vilket innebär en ökning med cirka 25 procent. Det motsvarar en ökning från 3,1 till 3,8 företagsamma personer per 1 000 invånare (16–74 år).

Diagram 10. Företagsamma människor inom välfärdssektorn per 1 000 invånare (16-74 år), år 2015.



⁷ Analysen i avsnittet utgår från SCB:s och Ekonomifaktas definition av välfärdssektorn. Se Ekonomifakta (2014).

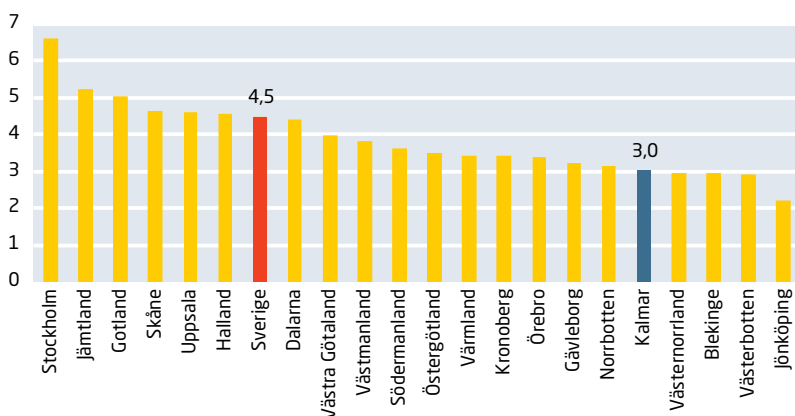
⁸ Oavsett om en välfärdstjänst utförs i privat eller offentlig regi så är den fortfarande offentligt finansierad. Kommun, landsting eller stat har dessutom ansvar för uppföljning och kontroll av hur tjänsterna utförs.

I Kalmar län har antalet företagsamma inom välfärdssektorn ökat med cirka 70 personer, eller 20 procent, under samma period. Det motsvarar en ökning från 2,1 till 2,5 företagsamma personer per 1 000 invånare. Företagsamheten inom välfärdssektorn i Kalmar län är därmed bland de lägsta i landet, vilket vi kan se i diagram 10. Endast Blekinge och Jönköpings län uppvisar en lägre företagsamhet.

En majoritet kvinnor bland företagsamma inom välfärdssektorn

I Kalmar län har företagsamheten bland kvinnor inom välfärdssektorn ökat från 2,4 till 3,0 personer per 1 000 invånare sedan 2010. Ungefär sex av tio företagsamma inom välfärdssektorn är kvinnor, vilket innebär att utökade möjligheter för människor att starta och driva företag inom den här sektorn kan vara ett viktigt steg för en ökad företagsamhet bland kvinnor generellt.

Diagram 11. Företagsamma kvinnor inom välfärdssektorn per 1 000 invånare (16-74 år), år 2015.



Stor spridning i företagsamheten inom välfärdssektorn

Under de senaste fem åren har företagsamheten inom välfärdssektorn ökat i åtta av Kalmar läns tolv kommuner, vilket vi kan se i tabell 3. Den snabbaste ökningen i relation till befolkningen finner vi i Mörbylånga, där företagsamheten inom välfärdssektorn har stigit från 3,1 till 5,9 företagsamma personer per 1 000 invånare. Inte i någon annan kommun i hela Sverige har företagsamheten inom välfärdssektorn ökat snabbare.

Länets lägsta företagsamhet inom välfärdssektorn finner vi i Högsby, med enbart 0,7 företagsamma personer per 1 000 invånare. Endast två kommuner i Sverige har en lägre företagsamhet inom sektorn jämfört med Högsby.

Tabell 3. Företagsamma människor inom välfärdssektorn per 1 000 invånare (16-74 år), 2010 och 2015.

Kommun	Totalt, 2015 (antal)	Totalt, 2015 (per 1 000 inv) ↓	Totalt, 2010 (antal)	Totalt, 2010 (per 1 000 inv)	Förändring 2010-2015 (per 1 000 inv)
Mörbylånga	62	5,9	31	3,1	2,9
Borgholm	28	3,6	23	3,0	0,7
Kalmar	137	2,8	110	2,3	0,5
Västervik	69	2,7	61	2,3	0,4
Mönsterås	19	2,0	19	2,0	0,0
Emmaboda	13	2,0	19	2,8	-0,8
Vimmerby	21	1,9	19	1,7	0,2
Nybro	25	1,8	25	1,7	0,0
Oskarshamn	32	1,7	26	1,4	0,3
Hultsfred	15	1,5	14	1,4	0,1
Torsås	7	1,4	7	1,4	0,0
Högsby	3	0,7	5	1,2	-0,5

Flest företagsamma kvinnor inom välfärdssektorn i Mörbylånga

Bland länets kvinnor har företagsamheten inom välfärdssektorn enbart ökat i hälften av länets tolv kommuner under de senaste fem åren (se tabell 4). Länets högsta andel företagsamma kvinnor i välfärdssektorn finner vi i Mörbylånga, med 7,1 företagsamma kvinnor per 1 000 invånare. I Högsby finns för närvarande inte en enda företagsam kvinna inom välfärdssektorn.

Tabell 4. Företagsamma kvinnor inom välfärdssektorn per 1 000 invånare (16-74 år), år 2010 och 2015.

Kommun	Kvinnor, 2015 (antal)	Kvinnor, 2015 (per 1 000 inv) ↓	Kvinnor, 2010 (antal)	Kvinnor, 2010 (per 1 000 inv)	Förändring 2010-2015 (per 1 000 inv)
Mörbylånga	37	7,1	22	4,3	2,8
Borgholm	16	4,2	12	3,1	1,1
Emmaboda	11	3,6	13	4,0	-0,5
Kalmar	75	3,1	54	2,3	0,8
Västervik	39	3,1	27	2,1	1,0
Hultsfred	13	2,7	12	2,5	0,3
Vimmerby	14	2,6	14	2,6	0,1
Mönsterås	11	2,4	13	2,8	-0,4
Nybro	16	2,4	17	2,4	-0,1
Torsås	5	2,1	5	2,1	0,0
Oskarshamn	15	1,6	15	1,6	0,0
Högsby	0	0,0	1	0,5	-0,5

5. Appendix

Vi visade i huvudrapporten hur företagsamheten och nyföretagsamheten har utvecklats i relation till befolkningstillväxten under det senaste året. I detta appendix redovisar vi ett antal diagram och tabeller som illustrerar hur företagsamheten har utvecklats i absoluta tal.

Dessa förändringar kan gå åt olika håll. Även om antalet företagsamma människor ökar (vilket de gör i samtliga län i årets mätning) kan företagsamheten som andel av befolkningen ändå minska eller vara oförändrad. Detta inträffar då befolkningen ökar i snabbare eller i samma takt som företagsamheten gör.

Appendixet innehåller även statistik över de personer som har bestämt sig för att avsluta sitt företagsengagemang under det senaste året. I likhet med nyföretagsamheten finns det två sorters avslutare på kommunnivå; dels de som inte längre klassificeras som företagsamma enligt våra kriterier, dels de som flyttat från en kommun till en annan och således fortsätter sin företagsamhet i en annan kommun. På Sverige- och länsnivå redovisas enbart den första gruppen avslutare. Det gör att kommunsiffrorna inte är jämförbara med Sverige- och länssiffrorna, på motsvarande sätt som var fallet avseende nyföretagsamheten.

Tillväxt

Diagram 12. Tillväxt av antal företagsamma personer (16-74 år) per län, år 2015.

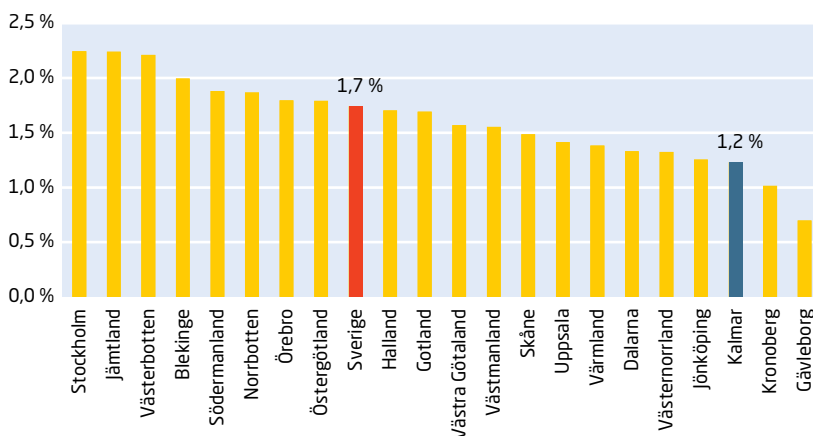


Diagram 13. Tillväxt av antal företagsamma kvinnor (16-74 år) per län, år 2015.

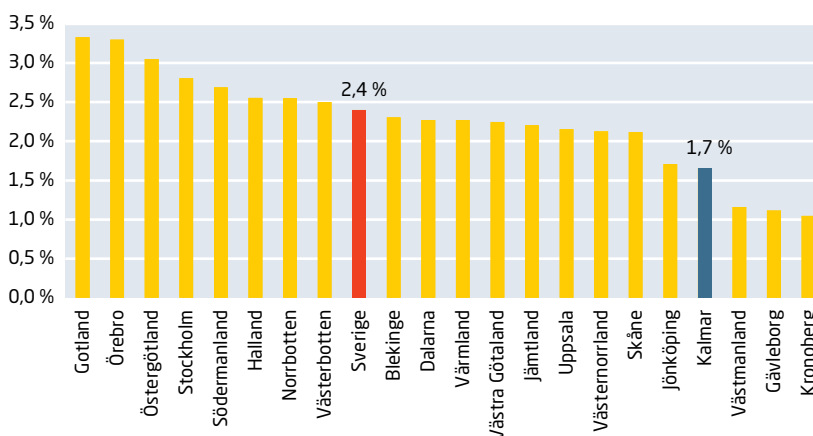
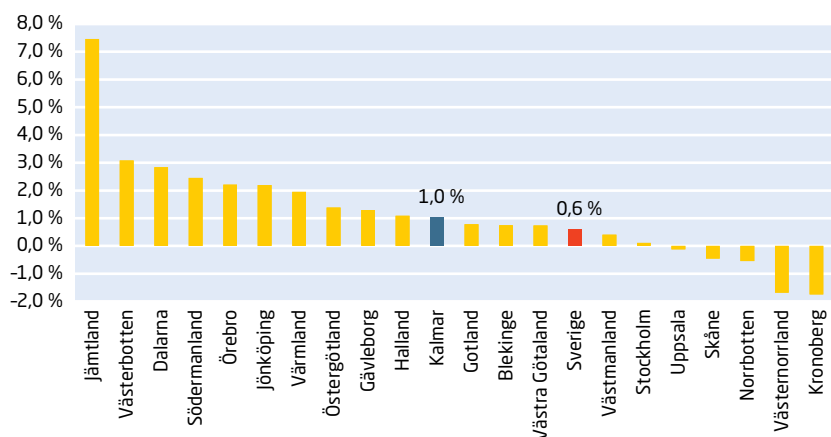


Diagram 14. Tillväxt av antal yngre företagsamma personer (16-34 år) per län, år 2015.**Tabell 5. Tillväxt av antal företagsamma människor, år 2015.**

Kommun	Företagsamma 2015 (antal)	Företagsamma 2014 (antal)	Tillväxt (procent) ↓	Tillväxt kvinnor (procent)	Tillväxt unga (procent)
Oskarshamn	1 666	1 614	3,2 %	8,0 %	7,5 %
Kalmar	4 937	4 821	2,4 %	2,5 %	1,8 %
Mönsterås	1 046	1 024	2,1 %	-2,5 %	1,7 %
Torsås	764	751	1,7 %	6,8 %	6,9 %
Borgholm	1 635	1 616	1,2 %	4,8 %	9,3 %
Nybro	1 474	1 459	1,0 %	-0,3 %	6,2 %
Vimmerby	1 378	1 365	1,0 %	1,6 %	-0,6 %
Mörbylånga	1 607	1 596	0,7 %	1,3 %	-7,0 %
Västervik	2 866	2 858	0,3 %	-0,4 %	-1,0 %
Hultsfred	1 075	1 082	-0,6 %	-1,9 %	-0,8 %
Emmaboda	745	757	-1,6 %	0,0 %	-9,8 %
Högsby	493	504	-2,2 %	-7,1 %	-10,7 %

Avslut

Tabell 6. Antal avslutare per 1 000 invånare, år 2015.

Kommun	Genuina avslutare (antal)	Genuina avslutare (per 1 000 inv)	Utflyttade (antal)	Utflyttade (per 1 000 inv)	Totalt avslut (antal)	Totalt avslut (per 1 000 inv) ↓	Kvinnor	Unga
Borgholm	87	11,3	35	4,6	122	15,9	11,6	9,7
Mörbylånga	103	9,9	48	4,6	151	14,5	10,6	12,0
Högsby	46	11,0	10	2,4	56	13,4	10,2	12,5
Torsås	45	9,0	15	3,0	60	12,0	5,5	7,9
Emmaboda	53	8,2	18	2,8	71	10,9	5,2	11,4
Västervik	195	7,5	53	2,0	248	9,5	6,6	5,7
Kalmar	339	7,0	115	2,4	454	9,4	6,6	8,2
Hultsfred	62	6,2	26	2,6	88	8,8	5,9	8,0
Mönsterås	65	6,9	18	1,9	83	8,8	7,8	6,4
Vimmerby	67	6,1	25	2,3	92	8,3	7,0	4,9
Oskarshamn	108	5,7	32	1,7	140	7,3	4,5	6,1
Nybro	73	5,1	30	2,1	103	7,3	5,1	4,9

6. Källhänvisningar

Ekonomifakta (2014). "Bransch- och sektorsindelning".
<http://www.ekonomifakta.se/Fakta/Valfarden-i-privat-regi/sysselsatta-inom-valfardssektorn/Bransch-och-sektorsindelning> (2016-01-27).

Eurostat (2015). "European Labour Force Survey 2014".
<http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/data/database> (2016-01-27).

Svenskt Näringsliv (2016). "Företagsamheten – Metodbeskrivning".
http://www.svensktnaringsliv.se/migration_catalog/metodbeskrivning_529712.html/BINARY/Metodbeskrivning (2016-01-27).

SCB (2015). "Folkmängden den 1 november efter region, ålder och kön. År 2002-2015".
http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101A/FolkmangdNov/?rxid=a045052b-3d62-486a-92a8-4b201a585171 (2016-01-27).

www.svensktnaringsliv.se

Storgatan 19, 114 82 Stockholm

Telefon 08-553 430 00